պէս ինչի հարկաւոր է որ առողջապահութիւնը համբրաչափ լինէր թերապիայի հետ. այն նպատակով որ որոշվի կեանքի եղանակը (Modus vivendi).

Առաջին դրդիչ ախորժակի և արտադրող մարսողական հիւթերի ստամոքսն է, գլխաւորապէս, իսկ մասամբ և բերանը. որ ամենի առաջին ճանապարհն է, որի միջոցով ամեն բան նախապէս ծամած և խմած մտնում է ստամոքսային լաբորատորիա. Սէն-Րաֆայէլի գինին, ինչպէս այդ ապացուցեց շատ տարիների փորձը, գրգռում է ախորժակը և նպաստում է մարսողական հիւթերի արտադրելուն և այդ պատճառով, այդ կրկնակի օգուտը աչքի առաջն ունելով, այդ իր ազդեցութեամբ գերազանց գինու գործածութիւնը տարուց տարի աւելի է տարածվում.

Ամեն հասակում այդ գինին օգտակար է. Այդպէս մանկութեան ժամանակ, երբ բնական օրէնքին համեմատ տիրում է մեծ մասամբ լիմֆատիական տրամադրութիւնը, մանաւանդ աղջկերանց մօտ կազմուածքի մէջ և երբ ստամոքսը դանդաղ է գործում, կարելի է հաստատած լինել որ Սէն-Րաֆայէլեան գինու փոքրիկ բաժակը (ինչպէս Բօրդօի գինու համար) ճաշից առաջ, իսկ եթէ հարկը պահանջի և ճաշից յետոյ, կը վերադարձնի մանկական ստամոքսին նրան պակաս եռանդը մարսողութեան և այլ գործակատարութիւնների համար և բնական պահանջը դէպի կերակուրը.

Երկու սեռի վարժարանների մէջ վաղուց է որ ընդունված է տալ այդ գինի աշակերտներին և աշակերտուհիներին, որոնք ունեն արիւնի պակասութիւն, որ մեծ մասամբ լինում է պատանեկութեան հասակին նախորդ հասակում. Եւ մինչև անգամ այդ վերջին հասակում մեթէ կը գտնվի մեր ժամանակին գոնէ մի աղջիկ. որին օգտակար, իսկ շատ անգամ անհրաժեշտ չէր լինի ամրացնել օրգանական ույժերը, զարգացման ընթացքին, որ կատարվում է այդ հասակում, նըպաստելու նպատակով.

Վերև մեր ասածները մանկութեան և պատանեկութեան մասին կարելի է լիովին վերաբերել և միացած հասակներին մարդկային կեանքի. Այդ հանգամանքը բացատրում է Սէն-Րաֆայէլի գինու տարածվելը, որին նպաստում են ժամանակակից բժշկները. Առաջ այդ գինին տրվում էր միմիայն հիւանդներին և առողջացողներին, իսկ այժմ նա գործ է ածվում և առողջներից այն պատճառով, որ մեր ժամանակում մեր առողջութեան դրութիւնը պահանջում է մեծ մասամբ նոյն նպաստող միջոցներ, հիւանդութեան առաջն առնելու համար, որոնց խորհուրդ է տալիս բժշկական գիտութիւնը հիւանդութիւնները բժշկելու համար.

„Խ Ե Ն Թ Ը"

ԱՐԿԱԾՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՌՈՒՍ-ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՑ ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՐԱՖՖԻԻ

Տպված մաքուր թղթի վրա, գիրքը բաղկանում 400 երեսից. Թիֆլիսում ծախվում է „Մշակի" խմբագրատանը, „Կենտրոնական գրավաճառանոցում", „Կովկասեան գրավաճառանոցում" պ. Զաքարիա Գրիգորեանցի մօտ, և պ. պ. Շահինեանցի, Բօղարջեանցի, Հովուեանցի ծխախոտի մագազիններում.

Գինն է **1** ռուբլ **20** կոպ.

Въ Редакціи газеты
«МШАКЪ»
Продается
„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ."
Д. Григорія АРЦРУНИ.
Брошюра напечатана въ Москвѣ.
Цѣна 25 коп.

144 Արծրունու գալէրէա 144
ամենաէժան պահեստ
մեբլի և հայելիների.

Արդէն վաճառվում է
ԻՆՉ ԲԱՆ Է
ԺԱՆՏԱԽՏԸ
Ինչ բանով կարելի է փրկուել նորանից և այլ տարափոխիկ ախտաւութիւններից. ժողովրդական և հասարակաց մատչելի խրատ բժիշկ Պ. Ա. Իլինսկւոյ.

Թարգմանութիւն Ա. Ս. Գուլամիրեանց

Գինն է 15 կոպ. 100-ներով գնողներին զիջումն կը լինի. Մեր հասցէն՝ Въ Эривань
А. Гуламирянцу

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ—ՀԷՔԻԱԹՆԵՐ. ԺՈՂ. ԵՐԳԵՐ. ԲԱՌԵՐ. ԱՌԱԾՆԵՐ. ԱՆԷԾՔՆԵՐ. ԵՐԴՈՒՄՆԵՐ. ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐ, և այլն, ուղարկող պարոններին խնդրում եմ յսուհետև ինձ հետևեալ հասցէով գրել.

Вагаршапатъ. *Тиграну Навасартянцъ.*
Տ. Նաւասարդեանց.
1—6

Ժողովել եմ, ժողովում եմ և շուտով 'ի լոյս պէտք է ածեմ հայկական ձայնագրութեամբ „Ծաղկաքաղ ձայնագրեալ երգարան." ուստի խնդրում եմ ձայնագրագէտներին և այն պարոններին, որոց մօտ գըտանվում են ազգային երգեր թէ հայկական և թէ եւրոպական ձայնագրութեամբ (նոտաներով) բարեհաճել մինչև յառաջակայ օգոստոս ամիսը ուղարկել ինձ. Երգեր ուղարկողների ազգանունները կը տպագրուեն երգարանի վերջը և մի-մի օրինակ էլ ձրիապէս կը ստանան. Վարձատրութիւն պահանջողները ևս կարող են իրանց պայմանները յայտնել իմ հասցէն. Տփխիս, Եգնիկ քահանայի Երզնկեանց.
6—10

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
ՊՕՊՕՎ Կ. և Ս. ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԻ
Մոսկվայի մէջ.

Պատիւ ունենք յայտնել ընդհանրութեանը, որ ներկայ տարւոյ յունիսի 2-ից Թիֆլիսի մէջ, Գօլօվինսկի պրօսպեկտի վրա, Միրիմանովի տանը կը բացանենք մեր մագազինը, ուր կը վաճառուի թէ մեծ և թէ փոքր քանակութեամբ (оптовая и розничная продажа) մեր ֆիրմայի չայ (թէյ) կըշռուած Մոսկվայում մեր տանը, մեր անձնական հսկողութեան տակ. Բացի թէյից Թիֆլիսի մեր մագազինում կը մանրավաճառուի նոյնպէս շաքար և ղաւա.
5—5

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԵԲԷԼ (աթոռներ և բազկաթոռներ) ծախվում են մեծ քանակութեամբ և մանր, միջի փողոցում կաթոլիկաց փողոցի անկիւնում ՄԻՔԱՅԵԼ ՏԷՐ-ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ պահեստում.

Օտարաքաղաքցիք կարող են գրել այս հասցէով. Тифлисъ, Михаилу Н. Теръ-Никогосову.
13—150

Արդէն ուղարկվեցաւ իւր բաժանորդներին **ՐԱՖՖԻԻ „ԽԵՆԹԸ"** անունով վիպասանութիւնը. Նոր գնել ցանկացողներին խնդրում ենք գրել ՇՈՒՇԻ, կամ ուղղակի հրատարակչին, կամ Մահտեսի-Ցախրեանցի տպարանը. ԲԱԳՈՒ՝ պ. Ալեքսանդր Թարխանեանցին, ԹԱՎՐԻԶ՝ պ. Գրիգոր Բէջանեանցին.

Հրատարակչի հասցէն. Шуша, въ конторѣ Арунянца АБѢЛУ АПРѢСЯНЦУ.

Չը նայելով մաքսերի աւելանալուն ապրանքները առաջվայ գներով կը ծախվեն. **ԿՕՆԳՕ-ԹԷՅ** 1 ր. 5 կ. և 1 ր. 10 կոպ., շատ լաւ **ՄՕՆԻՆԳ** 1 ր. 20 կ. և 1 ր. 40 կ., հիանալի **ԿԱՅՍԱՌԻ** 1 ր. 60 կ. և 1 ր. 80 կ. և **ԱՄԵՆԱԼԱՒ ԹԷՅ** 2 ր. առանց թղթի. Անգլիական րէվօլվէրներ 4 ր.—40 ր. և հրացաններ 20 ր.—200ր. Անգլիական խանութի մէջ. Գործակալութիւն **ԲԱՐՆՍԲԻՒ ԹԱՄԲԵՐԸ**, Ջօնսոնի **ԿՈՂՊԷՔՆԵՐԸ**, Տօլինօրի **ԳՐԻԶՆԵՐԸ** և էկստրակտ կակաօ շօկօլադի ծախելու համար, որոնք վարիցի հանգիսի ժամանակ ոսկէ մեդալ ստացան. **ՀՕՏԱԻԷՏ ԹԷՅԻ ՖՈՒՆՏԸ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԹԷՅԱՄԱՆՈՎ** 1 ր. 65 կ. և ամենալաւը 2 ր. 30 կ.։ Վաճառականներին օգտաւէտ է մեծ քանակութեամբ ապրանքներ առնել Անգլիական խանութի մէջ. Ամբողջ հագուստ 15 ր., կօնֆեկտներ հացի դէմ 60 կ. փութը.
85—100

Թիֆլիսի հայոց ծխական ուսումնարանների ներկայ 1881 թ. տարեկան հարցաքննութիւնները

Մայիսի	22 և 23-ին	կաթողիկէ Ս. Գէորգ եկ. ուսումն.
„	25-ից—30-ը	Հաւլաբարի Մարիամեան օր. ուսումն.
„	28 և 29-ին	Կուկիու Թանգոյեան օր. ուսումն.
„	30-ին „	Հաւլաբարի Ս. Մինաս եկ. ուսումն.
Յունիսի	1 և 2-ին	Կուկիու Ս. Աստուածածին եկ. ուսումն
„	3 և 4-ին	Ջգրաշէն եկ. ուսումնարաններում.
„	5-ին „	Շամքոռեցոց եկ. ուսումնարանում.
„	6-ին „	Զորաբաշի Ս. Գէորգ եկ. ուսումնարանում.
„	8-ին „	Ս. Կարապետ եկ. ուսումնարանում.
„	9-ին „	Ջուղուբէթի Ս. Աստուած. եկ. ուսումնարաններում.

Թեմական վերատեսուչ Բարխուդարեանց

ԱՄԱՐԱՆՈՑՆԵՐ
Տփխիսից,—մօտ 8 վերստ հեռաւորութեամբ,—ՋԱՔԱՐԱՇԵՆՈՒՄ, փոքր Լիլոյի մօտ,—վրաց խութերայի կէս ճանապարհի վերայ տրվում են վարձով ԵՐԿՈՒ ԱՄԱՐԱՆՈՑՆԵՐ, իւրաքանչիւրը՝ երեք սենեակից բաղկացած իւրեանց առանձին խոհանոցներով. Գնի մասին կարելի է հարցնել տիրոջը—Զաք. Գրիգորեանցին—Նորա գրախանութում.
4—10

ԾԱԽՎՈՒՄ ԵՆ 30% ԷԺԱՆ ՔԱՆ ԹԷ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ. մուրաբաներ, կօնֆեկտներ, **ԿԱԿԱՕ**, բրինձ, ԱՄԱՆԵՂԷՆ, բօկալներ, թասեր, երես լուանալու ամաններ, չայնիկներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, կերակրի ամաններ (судки), մատուցարաններ, ԿՈՂՊԷՔՆԵՐ, ԴԱՆԱԿՆԵՐ, գդալներ, ԳՐԻԶՆԵՐ, թուղթ, մատիտներ, սեղանակներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, ՐԷՎՕԼՎԵՐՆԵՐ, ալբոմներ, ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ, ՀԱԳՈՒՍՏ, տրիկօ, պարուսին, թաշկինակներ, երեսսրբիչներ, կլեօնկա, գուլպաներ, ԹԱՄԲԵՐ, ՊՕՐՏ-ՎԷՑՆ, խերես, կօնեակ և այլն. ԹԷՅ մեծ քանակութեամբ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԻ համար ՊՈՒԴԸ 44 ր., 46 ր., 48 ր., 50 ր., 52 ր., 54 ր., և այլն. Այդ բոլորը կարելի է գտնել **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ.**

Մի և նոյն տեղը էժան գնով. ՇԵՐԲԵՏ մանգնեզիա, խմոր ԾԱՐԱՒԻ դէմ, ԽԻՆԱՅԻ գինի ջերմի դէմ, կարբօլեան ՓՕՇԻ, հեղուկ և ՍԱՊՕՆ, բժշկական թուղթ վասերկյօզետի համար, պարսկական փոշի. 9—100

„ԵԳՕՐ ԿԱՍՈՒՄՕՎ և ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԼԽաւոր գրասենակի մէջ, Երևանեայա հրապարակի վրա, Ջակելու տանը բացված է ստորագրութիւն յօգուտ 'ի Տէր հանգուցեալ կայսր Ալէքսանդր II-ի **ՈՐԲԱՆՈՑԻ**, որ բացվելու է Թիֆլիսի մէջ.
14—15

ՄԵԺԵՎՕՒ ԻՆԺԵՆԵՐ ՍԵՐԳԷՅ ԻՎԱՆՕՎԻՉ ԲԱԳԱՏՈՒՐՕՎ ընդունում է. կազմել ՑԱՏԱԿԱԳԾԵՐ (պլաններ), գծագրեր, պրօֆիլներ, կատարում է կալուածների, հողերի և անտառների բաժանումն գնահատողական գիտնական հիմունքների վրա, կատարում է ընդօրինակումներ (съемки) և հարթահարթութիւններ (нивеллировка) ԲԱԺԱՆՈՒՄ Է ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ կանոնաւորապէս գործածելու համար, գնահատում է հողերը, ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ է տալիս երկրաչափական և կալուածական գործերի վերաբերութեամբ և մի և նոյն ժամանակ կալուածական գործերի մէջ մասնագէտ լինելով իրաւաբանական, տեխնիկական և տնտեսական կողմերից, պատրաստ է որ և է հիմնարկութեան հաւատարմատար լինել կալուածական և երկրաչափական գործերի համար. ՀԱՍՑԷՆ և ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ թողնել „ՄՇԱԿԻ" խմբագրատանը.
6—10

Дозволено цензурою, Тифлисъ. 4 Іюня 1881 года.
Типографія Главнаго Управленія Намѣстника Кавказскаго.